

Učebné osnovy – REGIONÁLNA VÝCHOVA A ĽUDOVÁ KULTÚRA

Názov predmetu	Regionálna výchova a ľudová kultúra				
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť				
Stupeň vzdelania	ISCED 2				
Dátum poslednej zmeny	28.08.2025				
UO vypracovali	Mgr. Mária Snowická				
Časová dotácia					
Ročník	piaty	šiesty	siedmy	ôsmy	deviaty
Časový rozsah výučby / týž.	1		-	-	1
Časový rozsah výučby / roč.	33		-	-	33

Charakteristika predmetu:

Regionálna výchova je voliteľným predmetom v rámci školského vzdelávacieho programu. Má pomôcť žiakom primeraným spôsobom rozšíriť si poznatky o regióne, v ktorom žijú. Je to interdisciplinárny predmet, ktorý nadväzuje na prvky existujúcich povinných predmetov, ako dejepis, geografia, výtvarná a hudobná výchova, ale aj občianska výchova. Regionálna výchova vedie k vzťahu a k úcte človeka k obci, mestu, vlasti, k výchove k národnému povedomiu a občianskej súladežnosti. Zahrňa v sebe lokálne a regionálne kultúrne dedičstvo, poznanie prírodných krás regiónu a nadväzuje na regionálne kultúrne tradície, poznanie rôznych oblastí v regióne. Predmet regionálny výchova môže byť zaradený do rôznych vzdelávacích oblastí to podľa jej zamerania. V 5.a 9.ročníku je regionálna výchova zaradená do vzdelávacej oblasti Človeka spoločnosť, kde sa na región zameriava z hľadiska jeho dejinného vývoja.

Využitie disponibilných hodín vo vyučovacom predmete *regionálna výchova a ľudová kultúra*:

Vo vyučovacom predmete regionálna výchova a ľudová kultúra je voliteľným predmetom v rámci školského vzdelávacieho programu. Časová dotácia na tento predmet je jedna hodina pre šiesty ročník, ktorá bude využitá na vybudovanie si vzťahu k vlastnému regiónu a ostatným regiónom.

Cieľ predmetu:

Cieľom regionálnej výchovy je poskytovať žiakom základné informácie o meste a jeho dianí, jeho politických a kultúrnych dejinách, spoločenskom vývine i telovýchovných aktivitách. Žiaci si tu osvojujú vlastivedný prírodovedný aspekt, ide aj o zachovávanie ľudských tradícií a hodnôt v našom regióne (návšteva skanzenu, beseda o fašiangových zvykoch). Cieľom predmetu je pomôcť žiakom uvedomovať si prírodné krásy a historické pamätihodnosti svojho regiónu za účelom pestovania úcty k svojej vlasti, kraju, i k sebe samému. Vytvára

predpoklady u žiakov na pestovanie a rozvíjanie citu ku kráse ľudového umenia a uchovávanie kultúrneho dedičstva predchádzajúcich generácií. Cieľom regionálnej výchovy je aj rozvíjať toleranciu voči iným kultúram a rozvíjať povedomie národného dedičstva.

Kľúčové kompetencie:

a) sociálne komunikačné kompetencie

- primerane svojmu veku sa vyjadruje ústnou formou
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti
- pod vedením učiteľa uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváraní dobrých vzťahov so spolužiakmi

b) kompetencie v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- používa základné matematické myslenie
- dokáže zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky
- vie zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne
- vie rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja
- dokáže využívať medznieky ako prostriedok orientácie v minulosti
- je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov

c) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní za pomoci učiteľa
- dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete,
- dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií,

d) kompetencia „učiť sa učiť“

- uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a osvojovania si poznatkov ,
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach,
- vyhľadáva relevantné informácie z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných, z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novin, časopisov, webových stránok, z populárnovedeckej literatúry a historickej beletrie

e) kompetencia riešiť problémy

- vníma a sleduje problémové situácie adekvátne svojej úrovni navrhuje riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch,
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápaným a spolupracujúcim) spôsobom,

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie

- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti,
- dokáže primerane veku odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,

- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

g) kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.
- primerane svojmu veku sa dokáže vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
História a historické pamätihodnosti môjho regiónu	<p>Témy</p> <ul style="list-style-type: none"> • prvé písomné zmienky o meste • erb mesta • moje mesto v praveku • moje mesto v stredoveku • mesto počas svetových vojne • Múzeum, skanzen, kostoly, knižnica, archív • Školy v našom meste 	<ul style="list-style-type: none"> • získať informácie o prvej písomnej zmienke o našom meste • opísať erb mesta • poznať hlavné archeologické nálezy regiónu • charakterizovať stredoveké mesto • vyhľadať tradíciu trhov v meste • porozprávať o meste počas vojen, oslobodenie mesta • vymenovať sakrálne stavby v meste • navštíviť múzeum a skanzen a porozprávať o ňom • charakterizovať činnosť knižnice, archívu
Krása ľudového umenia	<p>Témy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Remeslá • Folklor v našom meste • Vianočné tradície • Naše ľudové jedlá • Veľká noc u nás 	<ul style="list-style-type: none"> • Vymenovať ľudové remeslá z nášho regiónu • Poznať základné prvky ľudových krojov nášho regiónu • Poznať a vymenovať základné prvky spojené so sviatkami • Opísať tradície jednotlivých sviatkov • Poznať súbory v našom regióne • Vymenovať obľúbené jedlá ľudovej kuchyne
Osobnosti nášho regiónu	<p>Témy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predstavitelia mesta • Významné osobnosti regiónu 	<ul style="list-style-type: none"> • Poznať významné osobnosti pochádzajúce z nášho mesta • Formou projektu opísať nejakú osobnosť • Vymenovať predstaviteľov mesta a symboly
Kultúrna inakosť v regióne	<p>Témy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Národnosti v meste • Tradície a kultúra iných • Partnerské mestá nášho mesta 	<ul style="list-style-type: none"> • Odôvodniť potrebu tolerancie a priateľského spolunažívania rôznych etník • Porozprávať o rómskej kultúre • Vymenovať partnerské mestá nášho mesta
Nárečie	<p>Téma :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naše nárečie 	<ul style="list-style-type: none"> • Naučiť sa niektoré slová z nárečia • Zostaviť mini slovník z nárečových slov

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

Environmentálna výchova

Multikultúrna výchova

Ochrana života a zdravia

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Mediálna výchova

Dopravná výchova

Metódy a formy práce:

- motivačné rozprávanie (citové približovanie obsahu učenia),

- motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému),
- motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou ukážky).

Pri vytváraní nových poznatkov a zručností využijeme **expozičné metódy**:

- rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie),
- vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva),
- rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie),
- beseda (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom),
- demonštračná metóda pozorovanie.

Pre posilnenie rozvoja logického a kritického myslenia budeme využívať **problémové metódy**, ku ktorým patrí **heuristická metóda** (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a **projektová metóda**.

Pre realizáciu cieľov využijeme **praktické aktivity** (samostatná činnosť na základe inštrukcie). Zvýšime dôraz na **prácu s knihou a textom** (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií), **samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie** (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

Z **aktivizujúcich** metód budeme využívať **diskusiu** (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), **didaktické hry, kooperatívne vyučovanie**.

Fixačné metódy, ktoré budeme využívať sú: **Metóda opakovania a precvičovania**, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Z **organizačných foriem** uplatňujeme **vyučovaciu hodinu** (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu), **terénne pozorovania, praktické aktivity a exkurzie**.